

Stichting
het Limburgs
Landschap

Juwelen in het landschap

Fietsroute 40 km
Maasduinen en het Duitse grensgebied

Boerderijen in Limburg

Dat de provincie Limburg de meeste monumentale boerderijen van Nederland heeft is niet zo bekend. Zo zijn er maar liefst 949 historische boerderijen aangewezen als rijksmonument en daarnaast staan er nog talloze op de monumentenlijsten van provincie en/of gemeenten. Dat wil niet zeggen dat de situatie rooskleurig is. Van de ongeveer 9000 boerderijen in de provincie Limburg, is de helft bijna niet meer als zodanig te herkennen. Dat komt door de grote veranderingen in de landbouw van de afgelopen 50 jaar. Omdat dit proces nog altijd in gang is, zal van de boerderijen die nu over zijn nog een groot deel haar agrarische functie verliezen en dus verdwijnen of ingrijpend veranderd worden. Daarmee dreigt het eigen aanzien van dorpen en streken, voor zover dat al niet sterk veranderd was, verloren te gaan. Met een behoorlijke inspanning is het mogelijk deze ontwikkeling tegen te gaan waardoor de regionale verschillen zichtbaar zullen blijven in de provincie Limburg. Het Jaar van de Boerderij is de aanzet om, het brede publiek en in het bijzonder bestuurders van gemeenten en provincie, te doordringen van het belang van het behoud van de historische boerderij. De Boerderijstichting Limburg zet haar kennis en inzicht in om het behoud van de waarden, van de historische boerderij, voor nu en de toekomst zeker te stellen.

Het Noorden van Limburg

In het noorden van de provincie Limburg zijn meerdere historische boerderijtypen te vinden: het hallehuis en de langgevelboerderij komen het meest voor. Zowel het hallehuis als de langgevelboerderij bergen het wonen en werken van de boer onder een en hetzelfde dak. Bij het hallehuis wordt dit dak echter door houten stijlen gedragen terwijl het bij de langgevelboerderij op de buitenmuren rust. Door dit verschil staan bij het hallehuis de lage gevelmuren vaak binnen het overkragende dak. De ingang van het woonhuis ligt altijd op de kopse kant van de boerderij, de deel (dorsvloer) en stal is via de achterzijde toegankelijk. In Limburg zijn nog maar 14 hallehuizen overgebleven.

Bij de langgevelboerderijen loopt het dak tot aan de gevel en is het gebouw overal even breed. Dat komt omdat het dak via balken op de gevels rust en daarom staan deze gevels veel dichterbij elkaar dan bij het hallehuis. De ingang van het woonhuis is altijd aan de lange kant gelegen, net als de toegang tot de stallen en schuren. De naam langgevelboerderij is dan ook ontstaan omdat er op deze manier een langgerekte bouwvorm ontstaat.

Veel bedrijven in langgevelboerderijen zijn vrij klein van omvang. Daardoor konden ze de slag om de schaalvergroting niet maken en raakten ze hun oorspronkelijke bestemming kwijt. Dit proces is al geruime tijd gaande en er zijn daardoor al veel langgevelboerderijen verdwenen of onherstelbaar aangepast aan een nieuwe functie. Voor veel stedelingen is dit type boerderij een aantrekkelijk alternatief voor een woning in de stad. Het is begrijpelijk dat de boerderij aan de eisen van deze tijd wordt aangepast. Met een goede bouwkundige en bouwhistorische begeleiding kan dat ook zonder het eigen karakter aangetast worden.

Daarnaast staan er langs de Maas ook zogenaamde hofboerderijen. Deze boerderijen zijn door de rijkdom van de vruchtbare gronden in het Maasdal doorgaans groter dan de hallehuizen of de langgevelboerderijen. Ze bestaan uit meerdere gebouwen die rondom een hof gegroepeerd staan. Afhankelijk van het aantal gebouwen is de hof gedeeltelijk of geheel omsloten. Een volledig omsloten hof is toegankelijk via een grote toegangspoort. Tot de hof behoren naast het woonhuis, de stallen en schuren ook meestal een mestvaalt en een put.

Agrarisch landschap

Er bestaat een relatie tussen landschap, ouderdom van het landschap en de boerderijen. Oude landbouwgebieden kunnen we herkennen aan slingerende wegen waarlangs vaak in groepjes oude boerderijen voorkomen. Jonge ontginningsgebieden uit de eerste helft van de twintigste eeuw zijn herkenbaar aan rechte wegen en veelal grote rechte percelen bouwland of weiden. In die gebieden komen alleen jongere boerderijen (twintigste eeuw) voor die bovendien vaak veel groter zijn dan de boerderijen in de oude landbouwgebieden.

Start: Pannenkoekenhuis 'Op den Hamer' aan de Twistedenerweg tegenover Hostellerie de Hamert langs de N271.
In de route zit een aantal halfverharde stukken. Dat geeft u wel de mogelijkheid enkele fraaie stukken natuur te ontdekken. We realiseren ons dat de stukken niet zo makkelijk fietsen als een echt fietspad. Door de extra moeite ontdekt u wel de juwelen in het landschap.

Vanaf het pannenkoekenhuis zijn diverse gemarkeerde wandelroutes aanwezig.

Routebeschrijving:

- * Vanuit het Pannenkoekenhuis naar rechts de Twistedenerweg opfietsen.

Parallel aan de Twistedenerweg kronkelt in het bos aan de rechterkant het Geldernsch-Niers kanaal langs de weg op van Duitsland naar de Maas. Door het hoogteverschil op het eind heeft de snelstromende beek steile oevers uitgesleten en een soort beekdalletje gecreëerd met weelderig loofbos met rijke onderbegroeiing.

Wat verder komt u langs akkers en later aan uw rechterhand de werkschuur van Het Limburgs Landschap in een oude boerderij die vroeger de Kanaalhof werd genoemd. De vorige bewoner heeft het naambord meegenomen waardoor een boerderij verderop deze naam heeft gekregen.

Na enige honderden meters verschijnt aan de linkerkant een meer open landschap. Dit is het Heerenve(e)n, een natuurrestauratieproject waar de voedselrijke bovenlaag van de voormalige landbouwgrond is afgegraven.

Er is een grote oppervlakte aan plas-dras natuur ontstaan waar veel bijzondere vogels van profiteren zoals ganzen en eendensoorten maar ook zeldzaamheden als kraanvogels en dit jaar zelfs lepelaars.

- * Op de kruising naar links.

- * In de eerste bocht, rechtsaf het zandpad op richting Duitsland (vogelaars kunnen 200 m doorfietsen, aan de linkerkant van de weg ligt het Heerenveen, een waar eldorado voor ganzen, eenden, steltlopers...)

Aan de rechterzijde ziet u een van de vele zandafgravingen.

Het zandpad gaat uiteindelijk over in een verharde weg (Meersweg).

- * Aan de T-splitsing links (Im Kuckucksfeld).
- * Kruising met voorrangsweg linksaf.
- * In Nederland aangekomen op kruising met kruisbeeld oversteken richting Wellerlooi. U komt zo weer in de buurt van het Nationaal Park de Maasduinen.
- * Kruispunt links af (Emmastraat).
- * T-splitsing (lantaarnpaal 139) rechts.
- * Weg wordt halfverhard en even steil. Dan op de Y-splitsing links aanhouden.

U fietst nu langs de noordkant van Landgoed de Hamert onderdeel van het Nationaal Park. Het is een van de aantrekkelijke natuurgebieden van Het Limburgs Landschap.

Hier bevindt zich ook een parkeerplaats met gemarkeerde wandelroutes

- * T-splitsing rechtsaf.
- * Einde weg links asfaltweg opgaan richting Wellerlooi.
- Hier bevindt zich ook een parkeerplaats met gemarkeerde wandelroutes*
- * Bij de geldautomaat van de Rabobank rechtsaf (Kruisstraat).
- * Na einde dorp rechts (Schaak), richting Kruisen en Kapellenroute.
- * Asfaltweg gaat (op kruising rechtdoor) over in halfverharde weg en deze weg vervolgen tot aan de rijksweg.
- * Net voor de rijksweg staat een dode boom, daar rechtsaf de asfaltweg op (Hoogveldseweg).
- * Verharde weg vervolgen tot op samenkomst van verschillende wegen. NIET richting Camping Anderegg (deze rechts laten liggen) maar iets verder rechtsaf gaan (Bergweg).

- * De Bergweg wordt halfverhard maar de weg wel blijven vervolgen. Bij twijfel links aanhouden tot aan de Wezerweg.
- * Weg oversteken (Wezerweg) en rechtsaf en deze enkele kilometers steeds rechtdoor vervolgen tot voorbij de Wellsche Hut.
- *
- * Eerste weg links, richting Weeze (Hees).
- * In bocht met veelsprong rechtsaf.
- * De asfaltweg enkele kilometers blijven volgen. Deze loopt langs uitgebreide zandafgravingen die verborgen zijn achter de bosrand. Wat verder fietst u tussen boerderijen door.
- * Op voorrangsweg rechtsaf fietspad opgaan (Auf der Schanz) en doorfietsen tot in het bloemrijke dorpje Twisteden.
- * Volg de hoofdweg door het dorp en ga nadat u de kerk gepasseerd bent rechtsaf de Maasweg in. U verlaat zo Twisteden en fietst door een open landschap.
- * Wanneer u de hele Twistedenerweg af fietst, komt u vanzelf weer bij het Pannenkoekenhuis 'Op den Hamer' uit.